

ТОШКЕНТ ОҚШОМ

ШАХАР
ИЖТИМОЙ-
СИЁСИЙ
ГАЗЕТАСИ

XXI саҳоси

Барча манбалардан
олинган сўяғи хабарлар

Мамлакатимизда

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган ◆ № 10 (9.507) 2001 йил 24 январь, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

ПОЙТАХТНИНГ Бир кунни

Янгиликлар, воқеалар

МЕТРО

Қизғин тус олди

Тошкент метросининг учинчи — «Юнусобод» йўналиши биринчи навбати қурилиши тугалланиб, унинг фойдаланишга топширилишини кўплаб ҳамшаҳарларимиз интиқлик билан кутишмоқда. Ана шу боис ҳам айни кунларда 6 та бекатни бирлаштирувчи 7,5 километрлик ташкил этакдан ушбу қурилиш майдонларида иш қизғин тус олган.

«Тошметроқурувчи» қурилиш бирлашмасининг бунёдкорлари ана шу бекатларда қурилиш-тик-лаш ва пардозлаш ишларини ўзгача куч-ғайрат билан олиб боришмоқда. Айниқса, йўналишнинг «Абдулла Қодирий» бекатида меҳнат қилаётган 1-қурилиш-монтаж бошқармаси қурувчилари астойдил тер тўкишмоқда. Улар ушбу бекатнинг йўловчилар учун ҳар томонлама қулай, шинама ва кўкам бўлишини таъминлаш учун лойиҳадаги ишларни бекум қўст бажаришмоқда. Қурилиш-тик-лаш ишлари баробарида пардозлаш юмушлари ҳам кетмоқда. Қурувчилар қудратли техника ва ёрдамчи пудратчилар мададига таяниб бекатни Мустақиллигимизнинг 10 йиллиги байрами кунларида ҳамшаҳарларимизга совға қилишмоқчи. Демак, янги йўналиш бўйлаб қатновчи йўловчиларнинг узоғи янада яқин бўлишига бир неча ойлар қолди, ҳолос.

Дилноза ҒИЁСОВА

ҚИСҚА сатрларда

● **ТОШКЕНТ** Давлат иқтисодиёт университетида иқтисодиёт ва экология муаммоларига бағишланган илмий-амалий анжуман ўтказилди. Ушбу анжуман қатнашчилари экологик муаммоларга иқтисодий жиҳатдан тўғри ва оқилона ёндашиш масалалари атрофида фикр юритишди.

● **ТОШКЕНТ** «Шератон» меҳмонхонасида Япониянинг Ўзбекистондаги элчихонаси ташаббуси билан тиббий асосб-ускуналарни жиҳозлаш бўйича грант шартномаларини имзолаш маросими ўтказилди. Эндиликда ушбу шартномага биноан Тошкент шаҳри ҳамда вилояти, Наманган, Андижондаги 6 та шифохона ва битта мактаб тиббий жиҳозлар билан тўлиқ таъмин этилади.

ТРАНСПОРТ

Йўловчилар хизматида

Пойтахтимиздаги «18-автосарой» ҳиссадорлик жамияти транспортчилари жорий йилда ҳам Собир Раҳимов, Акмал Икромов, Чилонзор, Юнусобод туманлари аҳолисига намунали хизмат кўрсатиб, уларнинг узоғини яқин қилиш ниятида меҳнат қилишмоқда.

Жамоанинг 570 нафар ишчи-хизматчиси, шу жумладан 285 нафар ҳайдовчи мавжуд 17 та йўналишда мунтазам равишда автобуслар қатновини йўлга қўйиш, хизмат маданиятини ошириш борасида астойдил тер тўкишмоқда.

— Кунига 116 тадан ортиқ турли маркадаги автобусларимиз йўлга чиқди, — дейди ҳиссадорлик жамияти раиси Баҳодир Исмоилов. — Улар йўлга чиқишидан олдин барча масъул ишчи-хизматчиларимиз транспортларнинг соғлиғига алоҳида эътибор қаратишди. Шу боис бўлса керак, олдимиздаги режаларимизни муваффақиятли ушладимиз. Ушбу йилда режалардан 39 миллион сўмликдан ортиқроқ иш бажардик. Чилангар, пайвандчи, ҳайдовчи ва чипта сотувчиларимизнинг ҳамжихатлигида меҳнат қилишлари ўз самарасини бермоқда. Бу борада элга хизмат кўрсатиб хурмат-эътибор толаётган тажрибали ҳайдовчиларимизнинг муносиб улушлари бор, Иброҳим Исроилов, Абдусамат Абдуруҳимов, Аҳкам Азимов, Ботир Тўлаганов сингари ҳайдовчиларимиз ҳам намунали ишлашди, режаларини ортиғи билан бажаришди. Бу йилги режаларимизнинг энг асосийси йўловчиларга бундан-да яхшироқ хизмат кўрсатиш, хавф-хатарсиз узоқларини яқин қилиш, шу билан бирга жамоамиз аҳлига ҳам яхши шарт-шароитлар яратишдир. «Шунингдек, хориждан янги автобусларни келтириб, йўналишларга қўйиш ниятимиз ҳам бор. Албатта янги, замонавий транспортларнинг йўналишларда қатнаши ҳайдовчиларга ҳам, йўловчиларга ҳам фойдали ва қулайдир.

Шарофат БАХРОМОВА

Қишнинг совуғи, ёзнинг саратонини ҳам писанд қилмай меҳнат қилаётган қурувчиларимиз ғайрати эвазига юзлаб оиналар янги уйлارга қўчиб ўтишмоқда.

СУРАТДА: бунёдкорлар (чапдан) Фахриддин Асқоров, Шухрат Назаров, Денис Калимуллинлар янги қурилган турар жой бинони ёнида.

Тоҳир Нигматуллин олган сурат

АСОСИЙ ҚОНУНИМИЗНИ ЎРГАНАМИЗ

Илмий-амалий семинар

Конституция — ҳаётимизнинг бош қомуси. Унда халқимизнинг орзу-ниятлари, интилишлари, мақсад ва иродаси ўз ифодасини топган. Конституциямиз ва унинг асосида қабул қилинган қонунларимизнинг аҳамияти шундаки, уларда инсон ҳуқуқи, уни ҳимоялашга қаратилган барча қафолатлар алоҳида ўрин тутади. Конституциямиз инсон манфаатини устун қўяди. «Давлат ўз фаолиятини инсон ва жамият фаровонлигини кўзлаб ижтимоий адолат ва қонunchик принциплари асосида амалга оширади», — дейилади Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 14-моддасида.

Хуқуқларимиз кафолати бўлмиш Конституциямизни ўрганиш бўйича Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармойиши қабул қилинди. Ушбу Фармойишда жумладан ўқув муассасаларида болалар ва ўқувчиларнинг ёш хусусиятларини ҳисобга олиб, уларнинг ҳуқуқий онги ва маданиятини шакллантириш мақсадида Конституцияга оид дарс, ўқув курслари ҳамда синовал тарғиб ташкил этишига эътибор қаратилди.

Кунга кеча Республика Маънавият ва маърифат маркази ва Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳамкорлигида

«Ўзбекистон Республикаси Конституциясини кенг халқ оммаси орасида тарғиб этишнинг долзарб вазифаларини» мавзусида илмий-амалий семинар бўлиб ўтди.

Анжуманда туманларнинг ижтимоий масалалар бўйича ҳоким ўринбосарлари, Тошкент шаҳридаги олий ўқув орталари проректорлари, адлия, прокуратура ходимлари, «Нуроний», «Олтин меҳор», «Маҳалла», «Камолот» жамоғаларининг раҳбарлари ҳамда бошқа жамоатчилик вакиллари иштирок этдилар.

Йиғилишда иштирок этган Тошкент шаҳар ҳокими ўрин-

босари Р.Ақромов Конституцияни ўрганиш масаласига амалий жиҳатдан ёндашиш лозимлигини, Конституция яшаш тарзимизни белгилаб берувчи ҳуқуқий асос бўлиб, у ҳар биримизнинг ҳуқуқ ва бурчларимизни белгилаб берганлигини, унинг тарғиботи жараёнида ҳар бир жамоага ўзига хос тарзда ёндашув бирламчи масала ҳисобланганини таъкидлади.

Дарҳақиқат, Конституция тарғиботининг ўзига хос жиҳатлари борки, уни бевосита ташвиқот қилиш билан мақсадга эришиш қийин. Уни кенг оммага етказишда ёрдамчи воситалардан унумли фойдаланиш керак. Демак, ана шундай ёрдамчи воситалардан унумли фойдаланиш кераки, кишилар конституция, унинг моҳияти ҳақида ҳеч бўлмаганда умумий билимга эга бўлишлари.

Бошқа қонун ҳужжатлари ҳақида ҳам шундай ҳолат бўлишига айни мудида бўлар эди.

Дилмурод ЗОКИРОВ

САНОАТ

Турлари кўпаяди

«Маишийкимё» Ўзбекистон-Кипр қўшма корхонасида 4 турдаги кир ювчи воситалари ишлаб чиқарилади. Шунингдек, харидор талабини ўрганишга алоҳида эътибор қаратилади. Бунинг учун бу ерда фаолият кўрсатаётган махсус лаборатория ҳодимлари доимо изланишда бўлмоқда.

Ушбу йилда қўшма корхонада хориждан келтирилган ва ўзимизнинг хом ашё ҳисобига 2000 тонна махсуслот тайёрлашга муваффақ бўлишди. Айниқса, бу ерда замонавий технология асосида ишлаб чиқарилаётган «Лотос-У», «Бест», «Гўзал»,

ҳамда болалар кийими учун мўлжалланган «CHILD» кир ювчи воситалари нафақат мамлакатимиздаги, шу билан биргаликда қўшни давлатлардаги харидорлар эътиборини ҳам қозонмоқда. Махсуслотларнинг бир қисми Украина ва Қозғоғистон давлат-

ларига жўнатилмоқда.

Жорий йилдан бошлаб жамоа тадбиркорлари махсуслот турлари устида иш олиб бориб, уларнинг рақобатбардор хилларини ишлаб чиқариш учун ҳаракат қилишмоқда. Шунингдек, махсуслот ишлаб чиқариш ҳажмининг бир неча баробарга ошириш, йил охиригача 7 минг тонна кир ювчи воситаси тайёрлаш ва уни чиройли ва бежирим кутиларга қадоклаш кўзда тутилган.

Дилфуза ҒАНИЕВА

Жаҳонда

● **Кеча** Москвада Россия Федерацияси Президенти В. Путин ва Исроил Президенти М. Кацав ўртасида суҳбат бўлиб ўтди. Суҳбат чоғида Яқин Шарқдаги аҳвол ва икки мамлакат ўртасида иқтисодий, маданий ҳамкорлик алоқалари хусусида сўз борди.

● **Эртага** Давосда Жаҳон иқтисодий форуми очилади.

● Хитой раҳбари Цзян Цзэмин БМТ Бош қотиби Кофи Аннан билан учрашди. Музокарада Хитой билан халқаро ташкилот ўртасидаги алоқаларни янада кенгайтириш масаласи ҳамда халқаро майдондаги долзарб муаммолар муҳокама қилинди.

● **Бугун** Озарбайжон Президенти Х. Алиев Парижда Франция Президенти Ж. Ширак билан учрашди.

● АҚШ Югославияга нисбатан эълон қилинган иқтисодий жазои бекор қилди. Югославия Халқаро ҳамжамият билан яқиндан ҳамкорликни йўлга қўйди ва Президент В. Коштуница юргизаётган сиёсат демократик тамойилларга мос келади, деди АҚШ давлат департаменти вакили.

● Грузиянинг собиқ Президенти З. Гамсахурдия тарафдорлари унинг гуноҳидан ўзини талаб қилиб очлик эълон қилишди. Тарафдорлар **Эртага** Президент Э. Шеварднадзе тузилган куннинг 73 йиллигида қарши намойиш юриши ўтказишни режалаштирганлар.

● АҚШ Косово можароси вақтида Хитойнинг Югославиядаги элчихонасига ракета зарбаси бергани учун расмий Пекинга 28 миллион доллар товон тўлади.

● Хиндистонда «Агни-2» деб ном олган янги баллистик ракета синовдан ўтказилди. Ҳуқумат вакилининг айтишича, 2,5 минг километр масофага уча оладиган мазкур ракета синов муваффақиятли ўтган.

● Вьетнам ва Филиппин ҳукуматлари мамлакатлар ўртасида кўпдан буюн баҳсга сабаб бўлиб келаётган Спратли ҳамда Параселск ороллари масаласини тинч йўл билан ҳал қилиш борасида музокара ўтказишга келишиб олган.

● Никарагуа ҳукумати ҳам Европадан гушт махсуслотлари келтиришга чек қўйди. Европанинг айрим давлатларида қора мол қутуриши касаллиги тарқалганлиги бунга сабаб бўлди.

● **Кеча** Киншассада Конго Демократик Республикаси Президенти Л. Кабиланинг дафн маросими бўлиб ўтди.

● **Бугун** Бойкўнғир космодромдан «Прогресс» юк кемаси фазога йўл олади.

Хўжалик суди: ФАОЛИЯТ САРҲИСОБИ

Давлатимиз мустақиллик йилларида орттирилган тажрибалар асосида мамлакат иқтисодиётини ривожлантиришда муайян ютуқларга эришиб келмоқда. Айни пайтда бозор иқтисодиётига ўтиш даврида мулкчиликнинг турли шакллари асосланган корхона, муассаса, ташкилотлар ҳамда яқна тартибда фаолият юритувчи тадбиркорлар ўртасидаги муносабатларда вуқудга келаётган айрим муаммолар ҳам кўзга ташланмоқда. Уларни бартараф этиш, иқтисодий ислохотларнинг муваффақиятини таъминлашда судларнинг, хусусан Тошкент шаҳар хўжалик судининг ўрни ва ма-

вқеи тобора ошиб бормоқда. Чунинчи, хўжалик судига келиб тушаётган даъво аризалари, аризалар ва бошқа хат-хабарлар сони йилдан-йилга кўпайиб бораётганига бир томондан тадбиркорларнинг хўжалик судига бўлган ишончи ортиб бораётганлигидан далолат беради, бу ишонч ўз навбатида уларнинг ҳуқуқларини ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишда судлар зиммасига янада юксак масъулият юклайди.

Ушбу йили Тошкент шаҳар хўжалик судида 10599 та даъво аризаси ва ариза бўйича иш қўзғатилган, улардан 10520 таси қўриб чиқилиб, ҳал қилинган. Умуман эса 2000 йилда шаҳар хўжалик судига тадбиркорлар ва юридик шахслардан 11447 та ҳар хил аризалар келиб тушган. Ҳал қилинган ишлар бўйича суд жавобгарлардан 22 миллион 337 миллион 883 минг сўмни ундириб берган, бу эса 1999 йил кўрсаткичларидан икки баробар кўтдир.

Ушбу рақамлар кунга кеча Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2000 йил якунига бағишланган кенгайтирилган йиғилишида қониқ билан таъкидланди. Шу билан бирга суд додди, суд жараёни ва суд қарорлари чиққандин сўнгги жараёнларда қўл холларда даъ-

вогарлар ҳамда жавобгарлар томонидан маъсулиятсизликка йўл қўйилётгани ҳам қайд этилди. Жумладан, шаҳар хўжалик суди раисининг ўринбосари Собир Холбоев даъвогарларнинг қонун ҳужжатлари лоқайдлик билан муносабатда бўлиши, корхоналарда юридик хизмат яқин йўлга қўйилмаганини, хатто айрим-айрим бундай хизматнинг йўқлиги баъзи пайтларда даъво аризаларнинг қондирилмасдан қайтарилишига сабаб бўлаётганини таъкидлаб ўтди.

Тошкент шаҳар хўжалик суди томонидан 2000 йилда

614 та корхона банкрот деб топилган, аммо уларнинг фақат 480 таси давлат реестридан чиқарилган, 81 таси бўйича тугатиш ишларининг муддати ўтиб кетган. Шаҳар хўжалик судининг судьяси Шухрат Саидов бу ҳақда алоҳида тўхталиб, жойларда суд қарорларининг ижроси вақтида таъминланмаётгани, бу эса ўз ўрнида банкрот корхоналар мол-мулкни сотишда қўшма муаммолар келтириб чиқараётганини айтиб ўтди.

Тошкент шаҳар хўжалик суди фаолиятининг сарҳисоби бағишланган йиғилишида нафақат таҳлил ва эътирозлар, балки амалга оширилаётган ишларни такомиллаштириш борасида тахлиф ва мулохазалар ҳам билдирилди.

Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари Рустам Шоабдураҳмонов йўл қўйила-

ётган камчиликларни бартараф қилишни йил охиригача судрамай, вақтида бажаришни ўрганиш, керак бўлса шу мақсадда мунтазам семинар-кенгашилар уюштириб, турли ниҳозлар ва муаммоларни биргаликда уйлал ҳал қилиш лозимлигини таъкидлади. Юқини учрашувларни эса эришилган натижалар билан бирга кейинги истиқбол режаларини аниқлаб олишга бағишлаш фойдали бўларди.

Тошкент шаҳар хўжалик суди раиси Фозилжон Отахонов музокараларга яқун ясаб, хўжалик судлари олдида турган долзарб вазифалар хусусида гапирди. Айтиб ўтилган фикр ва мулохазалар асосида тегишли қарор қабул қилинди.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги хузуридаги Матбуот хизмати

Талабалар – келажгимиз

Тошкент Давлат педиатрия тиббиёт институтида асосий эътибор раҳбарият ва касба уюшма кўмитаси томонидан тузилган икки томонлама жамоа шартномасига асосан ҳодим ва талабаларнинг ишлаши, ўқиши, илм билан шугулланиши учун қулай шартнома яратилган, уларнинг соғломлаштиришига, бўш вақтларининг самарали ўтиши учун спорт ва маданий тадбирларни ўтказишга, талабалар уйда яшовчи талабаларга барча қулайликларни яратишга қаратилган.

Ҳозирги кунда институтда иқтидорли йигит-қизлардан юксак малакали мутахассислар тайёрлаш мақсадида иқтидорли талабалар билан ишлаш бўлими фаолият кўрсатмоқда. Бўлим то-

монидан, руҳий-физиологик тестлар ёрдамида истеъдодли ва зукко талабаларни сараланиб, уларнинг таърифи ҳодимларига бириктирилди ва тузилган режалар асосида иш олиб берилмоқда.

Институт раҳбарияти ва касба уюшмаси томонидан ҳодим ва талабаларни соғломлаштиришга катта эътибор берилмоқда. Бу борада институтда «Талабаларни соғломлаштириш» шохбаси фаолият кўрсатмоқда, бундан ташқари 34-поликлиника хизмат кўрсатмоқда.

Институт раҳбарияти Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш ҳокимлиги касба уюшмасининг Марказий кўмитаси, Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш ҳодимлари касба уюшмаси кўмитаси ёрдамида институт ҳудудига спорт мажмуи бунёд

этилди. Бу масканда ҳодим ва талабаларнинг спорт билан шугулланиши учун икки та теннис корти, баскетбол ва волейбол майдончалари, спорт зали, тренажер, кураш, теннис хоналари мавжуд бўлиб, улар зарурий спорт анжомлари билан таъминланган. Ҳозирда институтда 14 та спорт секцияси фаолият кўрсатмоқда. Республика, шаҳар, туман миқёсида ўтказилаётган спорт мусобақаларида институт терма жамоаси муваффақиятли қатнашиб келмоқда.

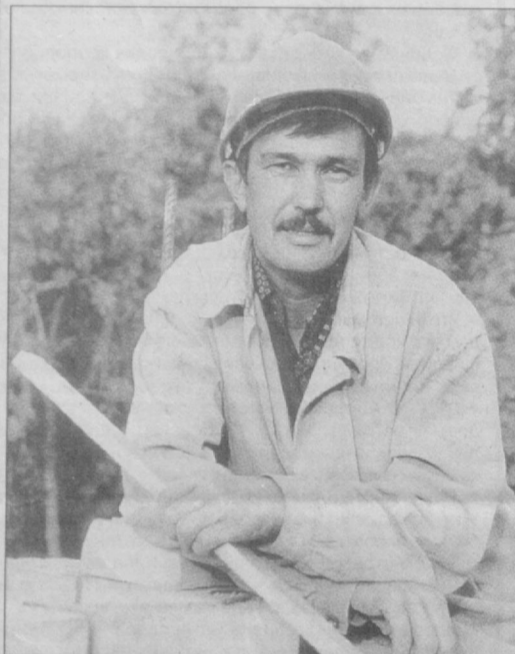
Институт ҳодим ва талабаларини ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадида бир қатор ишлар олиб борилмоқда. Ҳар янги ўқув йилининг бошида ҳодимларнинг ўтган ўқув йили ҳисоботи буйича адолатли ёндашган ҳолда бюджетдан ташқари маблағдан қўшимча иш ҳақи берилмоқда, умумхалқ, касб

байрамлари муносабати билан ҳодим ва талабалар моддий рағбатлантирилмоқда. Саломатлиги ёмон ҳодим ва талабалар, уларнинг оила аъзолари учун институт шифохонасида имтиёзли доволаниш шартини яратилган. Моддий ёрдамга муҳтож, касалманд ҳодим ва талабаларга моддий ёрдам кўрсатилиб келинмоқда. Яшаш жойига муҳтож ҳодимларга касба уюшмасининг тавсиясига асосан институт раҳбарияти 15-ҳодимлар уйдан яшаш хоналари ажратган. Шунингдек, ҳодимларимизнинг яшаш шартини яхшилаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Давлат акциядорлик «Ўзуйжой» маъмурияти билан институт ҳудудига имтиёзли яшаш уйлари қуриш ҳақида шартнома тузди, ҳозирда тайёрлик ишлари бажарилмоқда.

Гавҳар ИСЛОМОВА,
Соғлиқни сақлаш ҳодимлари касба уюшмаси Тошкент шаҳар кўмитасининг раиси.

КАСАБА УЮШМАЛАРИ

Фаолиятидан

Шаҳримиздаги Азимов кўчасида қўли гул бунёдкорларнинг сай-ҳаракатлари билан пойтахт кўчига кўрк қўшувчи янги кўп қаватли бинолар қад кўтармоқда.
СУРАТДА: Ўзғиртувчи бригадаси бошлиғи, корхона касба уюшма кўмитасининг фаолларидан Даврон Полновов иш устида. Тохир Нигматуллин олган сурат.

Ижтимоий муҳофаза кучайтирилмоқда

Акмал Икромов тумани бирлашган Касаба уюшма кўмитаси томонидан туман ташкилотлари меҳнат жамоалари билан маъмурият ўртасида имзоланган жамоа шартномаларига мувофиқ ишчи-хизматчиларни ижтимоий муҳофаза қилиш, улар саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом авлоднинг камол топишига кўмаклашиш мақсадида кенг қўламдаги ишлар амалга оширилмоқда.

Жумладан корхоналар ҳисобидан жамоада меҳнат қилиб келаятган ёлғиз ва кўп болали аёлларга энгилликлар яратилди. Чунончи, уларнинг меҳнат таътилларига қўшимча тарзда ҳақ тўланадиган уч кун кўшиб берилди. Қонун билан кафолатланган тўлов ва нафақаларнинг миқдорига ҳам корхона ҳисобидан қўшимча тўлов тўланиши белгилан қўйилди.

Туманда спорт ишлари ҳам бирлашган кўмита томонидан алоҳида эътибор берилмоқда. Жумладан, кейинги вақ-

- Ватан равақини йўлида
- Имзоланган жамоа шартномалари асосида
- Институт ҳудудига спорт мажмуи

тда «Бўзсув-теннис» теннис клубига хайрия ёрдам сифатида 70000 сўм, республика биринчилиги бўйича ўтказилган футбол мусобақасида иштирок этган футболчиларнинг яшашлари учун 168000 сўм, оватланиши учун 523600 сўмдан иборат маблағлар ўтказилди. Туман меҳнат жамоаларида меҳнат қилаётган ишчи-хизматчилар саломатлигини таъминлаш мақсадида юқорида кўрсатилган теннис клуби билан шартномалар имзоланди.

Ешлар билан ишлаш БКУК дастурининг асосини ташкил қилиб, туманда

ҳоқимлик иштирокида ва йирик ташкилотлар ёрдамида ишлаб чиқариш корхоналари негизда дурадгорлик, бўёқчилик тўғрисидаги таъминлаш мақсадига асосан ишлар амалга оширилмоқда.

Туман корхона ва ташкилотлари меҳнат жамоаларини ҳар томонлама ижтимоий ҳимоя қилиш Акмал Икромов бирлашган Касаба уюшма кўмитасининг асосий вазифаларидан бири бўлиб қолаверади.

Ҳолида АЗИЗОВА,
«Акмал Икромов савдо» бирлашган касба уюшма кўмитаси раиси

Жамоатчилик билан ҳамкорликда

Алишер Навоий номидаги Санъат саройида Тошкент шаҳри фаоллари, ҳокимлик, ҳуқуқни муҳофаза этувчи идоралар, маҳаллалар оқсоқоллари, профилактика инспекторлари, жамоат ташкилотлари вакиллари иштирокида Тошкент шаҳрида жамоат тартиби ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлаш юзасидан 2000 йилда жамоатчилик билан ҳамкорликда олиб борилган ишлар ҳисоботи ва 2001 йилда амалга оширилган вазифаларга бағишланган йилги бўлиб ўтди. Уни Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари Рустам Шабдурахмонов олиб борди.

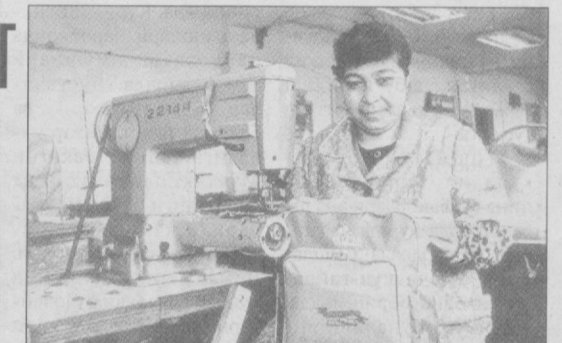
Ўтган йили шаҳар фаоллари билан ўтказган ҳар бир йилги йиғилишдан кейин ҳар соҳада жамоат тартиби ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлаш борасида олиб борилган ишлар жойиб тортомга узгара бошлади, — деди шаҳар ИИББ бошлигининг ўринбосари Зухриддин Бобоқалов. — Тошкент шаҳрида жамоат тартиби ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлаш бўйича махсус Дастур ишлаб чиқилиб, унинг ижроси юзасидан тегишли идора раҳбарларининг ва туман ҳокимликларининг ҳисоботи эшитиб борилди.

Тошкент шаҳар прокурорининг ўринбосари Мурод Солиҳов туманларда жиноятчиликнинг ҳолати, жазони ўтаб қайтганлар билан ишлаш масалаларини таҳлил қилди. Шайхонтоҳур туманидаги «Чўпон ота» маҳалласи оқсоқоли Хамид Акбаров, Собир Раҳимов туманидаги «Чуқурсой» маҳалласи оқсоқоли Раҳима Эргашева, Акмал Икромов туманидаги Алишер Навоий маҳалласи посбонлари сардори Равшан Зайниддинов ва бошқаларга жойларда жиноятчиликнинг олдини олиш, аҳоли осойишталигини таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишлар, илғор тажрибалар билан ўртоқлашилди.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирининг ўринбосари Ботир Парпиев шаҳар Ички ишлар идораларининг ўтган йилги фаолият

ИҚТИСОДИЁТ

«Орзу»нинг орзули кишилари

Ҳаммамизнинг бунёдкорлари ҳам қўлимиз билан қўллашмоқда. Жамоа моделлари томонидан тайёрланган ўқувчиларнинг 14 хил модадаги сумкаларини тендерда иштирок этиш учун яратилди. Бу бежирим, қўлай ва чиройли маҳсулотлар, албатта ўз хариддорларини топади.

Қорхонанинг махсус мутахассислари мамлакатимиздаги савдо шохбасининг билан мунтазам алоқа ўрнатган бўлиб, хариддорларнинг ўз маҳсулотларига талабларини ва тақлифларини ҳам ўрганиб боришмоқда. Бу албатта, янги маҳсулот турларини яратишда кўп келмоқда.

Шунингдек, хоржий шериклар топиш, улар билан ҳамкорлик қилишга режалари бор. Германия, Чехия ҳамда Жанубий Корея давлатлари билан ҳамкорликни йўлга қўйиб, хоржий замонавий линиялар асосида жомадон ва дипломатлар ишлаб чиқариш мулкдорлари билан янги маҳсулотлардан — курашчилар учун формалар, бокс кўйраклари, аёллар учун сумкалар ишлаб чиқарилади.

«Орзу» чеварлари январь ойида 44 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлаш йўлида саъй-ҳаракат қилишмоқда. Бунинг учун мавжуд 4 та тилуқ цехида ишлар бир маромда кетмоқда. Улар ўзлари «орзу»ланган маҳсулотларига етишлари учун ишчи кучи, таърибу мутахассислар, керакли дастгоҳлар мавжуд. Фақат сифатли хом ашё, ишончли хоржий шериклар топиш учун озгина ташаббус, изланиш ва интилиш зарур.

Шарифа ИЛЁСОВА, СУРАТЛАРДА: (юқоридан) Маъмура Ақрамова таъриба-тиқув цехининг илгорларидан саналади; (чапда) ушбу цехда чеварларга ҳамма иш топилди.

Сергей Любич олган суратлар.

Ушбу ҳиссдорлик жамияти жамоаси учун ўтган асрнинг сунгги йиллари бир мунча муваффақиятлар келтирди. Қорхонада маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ўсди, маҳсулот сифатига, бозор талабига алоҳида эътибор қaratилган бўлиши боис ҳам буюртмачилар сони орди. Бу, албатта, янги шартномалар тузиш, ана шу асосда ранг-баранг чарматорлик маҳсулотлари ишлаб чиқариш имкониятини яратмоқда. Шу боис ҳам ўтган йилда ўши сурьати 168 фоизни ташкил этди, 325 миллион сўмликдан ортик халқ истеъмолчи моллари ишлаб чиқарилади.

2000 йил жамоамиз меҳнат аҳли учун ривожланиш, меҳнат унумдорлигининг ўсиши йили бўлди, — дейди бош иқтисодчи Шухрат Ражабов. — 24 турдаги маҳсулот турларини ишлаб чиқардик. Булар орасида мактаб ўқувчилари учун сумкалар, аёллар сумкалари, рюкзаклар, футбол тўғи, кураш формалари, камар ҳамда кўпоплар, спорт ва ўхшалик сумкалари бор. Тикув цехларимизда 300 нафардан ортик таърибули чеварларимиз фаолият кўрсатишмоқда. Уларнинг малакалари, сидқидилдан меҳнат қилишлари ту-

файли буюртмаларни ўз вақтида, сифатли қилиб бажарилмоқда. Шунингдек, ушбу ишчи лозимки, биз маҳсулотимиз хариддорини бўлиши учун бозор конъюнктурасини ўрганиш зарурлигини англаган ҳолда жамоамиз қошида «Орзу-чарм» шўба корхонасини ташкил этди. Унда 20 нафар ишчи-ҳодим фаолият кўрсатиб, улар бозорни ўрганиш асосида янги моделлар яратди. Сўнгра таъриба цехида ушбу янги моделлар тикилади. Агарда янги маҳсулот турлари ўз хариддорини топса, у ишлаб чиқаришга жорий этилади. Бизнинг асосий буюртмачиларимиз Халқ таълими вазирлиги, савдо божкармалари ва спорт клубларидир.

Жамият меҳнат қилаётган барча ишчи-ҳодим Янги асрнинг кутлуг биринчи йилини ўзига хос эзгу ниятлар билан бошлади. Ҳозиргача ушбу йил учун 150 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга шартнома туздан «орзу»чилар йил сўнгигача 440 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлашга бел боғлашган. Улар шу ой охирида мактаб ўқувчилари сумкалари ва ўқув қуроллари учун ўтказилаётган тендерда иштирок этиб, яна 300 миллион сўмлик шартномалар

Саидязам САИДХОНОВ,
«Тошқимачи» ОАЖ касба уюшма кўмитаси раиси

Мақоаларни Улугбек ПЎЛАТОВ тайёрлади.

Оилавий сулолалар

Бугунги кунда республикамизда амалга оширилаётган ислохотлар, туб ўзгаришлар жараёни Ватан равақи учун меҳнат қилаётган ҳар бир кишидан улкан масъулият билан биргаликда юксак маданиятни, чуқур bilim ва таърибни ҳам талаб қилади.

«Тошқимачи» очик акционерлик жамияти нафақат республикамизда, балки Урта Осиё минтақасида ҳам маҳаббатли ишлаб чиқариш тармоқларидан бири ҳисобланади. Ўз таркибида 4 та йигирув, 5 та тўкув, ип ва пардозлаш фабрикаларига эга бўлган бу корхона замонавий тўқимачилик ишлаб чиқаришнинг барча турларига эгалдир.

Ҳозирда корхонада гули бўйича 100 дан ортик турдаги газламалар ишлаб чиқарилади. Бунда уларнинг йилги янгилашнинг 50 фоизни ташкил қилади. Кенг асортиментда чиг, сатин, бўз сингари матоларни ишлаб чиқариш билан бирга парусина, брезент каби газламаларни ишлаб чиқариш ҳам ўзлаштирилди. Корхона ўз маҳсулотларини нафақат мамлакатимиз бозорига сотади, балки Туркия, Россия, Германия сингари хорж мамлакатларига ҳам экспорт қилади.

Гап оилавий сулолалар ҳақида кетганда, шунингдек жойини, комбинатда бундайларни истаганга топшиш мумкин. Энг асосийси, бу оилавий сулолалар астойдил ишлашмоқда. Мисол учун биринчи йигирув-тўкув фабрикасида Соғиндиқовлар оилавий сулоласи, яъни, оила бошлиғи Абдуғаффор Соғиндиқов ҳам, унинг турмуш ўртоғи Ойниса Соғиндиқова ҳам комбинатда 1980 йилдан бундан буён ишлашмоқда. Ота-асосий ишлаб чиқаришда бригадир, она — тараш цехи ускуналари оператори. Уларнинг ўғли Музаффар Соғиндиқов эса корхонадаги ўз иш фаолиятини 1986 йили бошлаган. У уста ёрдамчиси.

Яна бир оилавий сулола — Темиргалиевлар хусусида тўхталандимиз. Бу оила, Римма Ҳақбердиева 1966 йилдан бундан буён ишлади, ҳозирда бош ҳисобчи. Таъмирлаш бўлими чилангари Равиль Бойдавлетовнинг корхонада иш бошлаганига ўттиз уч йил ўтди.

Бир пайлар комбинат довуғини оламга таратган Марҳамат Йулдошева, Буолма Жураева, Марзия Турсунжонбаева, Дилбар Қулматова, Каромат Ёқубова, Сирожидин Пулатов сингари машур тўқимачиларнинг издошлари сифатида бугун барчага юксак меҳнат намуналари билан ўрнак бўлаётган, 20-25 йиллик меҳнат таърибаларига эга Дилбар Қосимова, Маъмура Фанисева, Нигмат Каримов, Бахтиёр Шаббаев каби тўқимачиларнинг бугунги навқирон авлодлари ҳам корхонанинг шон-шавкатини кўтармоқдалар.

Инсон ўзи меҳнат қилган жойида азиз. У ҳамма ўзининг меҳнатда эришган ютуқларидан руҳланиб ишлади ва яшайди. Инчунун, қайси касба, қайси соҳада бўлмасин, меҳнат инсон учун шодлиқнинг, фаровонликнинг, таъбир жоиз бўлса, бахтнинг ҳаёти бўлсагина у бошқаларни ҳам шу ишга жалб қилишга интилади. Қирқ йилдан бундан инқироби йигирув фабрикасининг тараш цехида ишлаб келаятган, бугунги кунда цех бошлиғи бўлган Рўзи Ҳамидовнинг интилишларини шу йўсинда изоҳлаш мумкин. Меҳнат

да тобланган бу инсон ўзининг икки ўлини ҳам ўз ёнига ишга олди. Уста ёрдамчиси бўлиб ишлаётган бу икки ўғлон ҳам бугун отаси қаторида фабрика равақи йўлида шижоат билан фаолият кўрсатмоқда.

Шу фабрикада 42 йилдан бундан фаолият кўрсатиб келаятган, айна кунларда титиш-саваш цехи бошлиғи бўлган Абдумутал Холмухамедов ҳам ўз ўғиллари билан ҳақли равақида фахрланса арзийди. Бир ўғли — Қаҳрамон танда-йигирув цехи бошлиғи, комбинатдаги иш таърибаси 15 йил. Инкинчи ўғли Эргаш 7-8 йиллик меҳнат таърибасига эга электик. Шунингдек, мазкур оилавий сулолалардан ташқари ўз касбининг филойлари бўлган қўллаб тўкувчи, йигирувчи, омилкорлар бор. 20-30 йиллик меҳнат таърибаси бўлган Наташа Сафина, Шахиха Муҳамеджонова, Марина Шерматовалар бугунги кунда фабриканинг ифтихори, гурури саналишди.

Албатта, ишчи яхши меҳнат шартинида ишласа, оғир меҳнатдан сўнг кўнгилли дам олмасин, унинг кўнглида унумдорлик даражаси ҳам кундан-кунга пасайиб кетаверади. Бу ўз-ўзидан аён. Шунинг учун ҳам комбинат касба уюшма кўмитаси бу борада доимо маъмурият билан ҳамкорликда иш олиб бормоқда. 17 та бошланғич касба уюшма ташкилотидан, 46 та цех ташкилотларидан иборат бўлган мазкур кўмитанинг 7884 нафар аъзоси бор. Бу рақамнинг салмоғидан ҳам кўриниб турибдики, касба уюшма кўмита-

Ёшлар тарбиясига эътибор

Вазирлар Маҳкамасининг «Вояга етмаганлар билан ишлаш бўйича комиссиялар фаолиятини тақомиллаштириш ҳақида»ги Қарори асосида яқинда шахримиздаги 169-мактабда мактаб ва маҳалла ташаббуси билан шифокорлар, психологлар, педагоглар ва прокуратура ходимлари ҳамкорлигида болалар тарбиясига бағишланган анжуман бўлиб ўтди.

Анжуманда иштирок этганлар ўзларининг орасида кўнунбузарликнинг олдини олиш ва ёшлар ўртасида гил-ёвандликнинг олдини олиш борасида қилинаётган ишлар тўғрисида ўз фикр-мулохазаларини баён қилдилар.

Мактабда ўтказилаётган маънавий-маърифий ишларни яхшилаш борасида, ота-оналар, маҳалла ҳамкорлигини янада кучайтириш лозимлиги, мактаб-

● Инсоннинг энг гўзал фазилати – унинг одоби-дир. Хусн — хусн эмас, одоб хусн, у ҳеч қачон қари-май, абадий ҳузур-ҳаловат бағишлайди.

– Ширин сўз – одобли кишининг энг зарур қуро-лидир. Аччиқ сўзлар айтиб, дилларни шикасталаш нодонлик белгиси.

● Одобли инсон дўстликни зардек қадрлайди. Зеро, тил ҳар қанча ингичка бўлса ҳам бир-бирига бирикканди филии ҳам бағди қилиб қўяди.

● ХИКОЯТ: Бир қанча фозиллар Афлотунга шундай савол беришибди:

– Қимларга тезроқ ақл киришини истардинг?
– Душманларимга, – дебди у. – Ҳаммага маъ-лумки, ақлли, одобли одам ёвузликдан қочади, аҳмоқларни эса бемаъни ишдан сира қайтариб бўлмайди.

● Байт:
Ҳаё-ю шарму одобу тавозе, Эмас хайвонаким, инсонни яхши.

● Ақлли одам ҳамма нарсадан кечса ҳам дўсти-дан воз кечмайди.

● Кимки оғир дамларда дўстини ташлаб кетса, ўзи ҳам қулфатга йўлқадди.

● Дунёда дўстликдан афзалроқ ва ёқимлироқ нар-са йўқ. Умрда дўстликни ўчириб ташлаш, дунёни қуёш нуридан маҳрум этиш билан баробар.

● Байт:
Дўст дема гар нозу неъмат устиде, Лоф урса: «Дўстим сан, азиз, меҳрибон».

● Дўст уду дўстига чўзади кўлин – Дўсти бўлганида ночор, нотавон.

● Ота-онага нисбатан ҳурмат ва муҳаббат муқад-дас туйғудир.

● Сен ота-онанг билан қандай муомалада бўлсанг, болаларинг ҳам сен билан шундай муомала қили-шини ёдда тут.

● Меҳри чексиз, бутун дунёни кўкраги билан боқ-қан аёлни – онани шарафлайлик.

● Байт:
Бошни фидо айла, ато қошига, Жисмини қил садқа оно бошига.

● Эй фарзанд, агар дунёда доимо тараққий қилай десанг, софдил бўл! Умрингни фақат мол учун сар-фловчи бўлма! Ёмон кишилар билан улфатчилик қилма! Дунёда яхшилик қилиш лозимлиги ҳақида Лукмони ҳакам тўғрисидаги ҳикоятлардан ўрнак ол!

● Айтишларича, Лукмони ҳақимнинг олдига бир гуруҳ кишилар меҳмон бўлиб келишиди. Ундан ҳи-каматга оид нарсаларни сўрашди. Шунда келганлар-дан бири:

– Эй ҳақим, сен фалон ерда чўпонлик қилган киши эмассан?! – деб сўради.

– Ҳа, ўша чўпонман, – жавоб берди Лукмон, – хозир кўриб турибсанки ҳақимман!

– Бу даражага қандай эришдинг? – сўради яна у. Лукмони ҳақим унга:

– Рост сўзлашдан, омонатга хиёнат қилмаслик-дан, ёлгон сўзлашмасликдан, беҳуда сўзларни гапир-масликдан, мусибат ва балоларга мардона чидаш-дан, ўзимни бирчадан кам санашдан! – деб жавоб берди.

● Мусибатли ва оғир дамларда қаноат ва сабр-ни пеша қил! Сабр бағоят макбул ва маъқул сифат-лардан биридир.

● Кариндош-уруғларингни ўзингдан узоклаштир-ма! Уларга марҳамат кўзи билан боқ! Уларнинг га-пига қулоқ сол ва яхшилик қил! Раҳм – узок яшаш учун висотидади ва у кишининг тўқ-фаровон яшаш-ига сабабчи бўлади.

● Байт:
Кишидан рози бўлса агар кариндош, Ошиб обрўйи, бўлмай барчага бош!

● Ҳеч бир кишини, хоҳ у тирик бўлсин, хоҳ ўлик бўлсин, ёмон сўзлар билан камситмаслик керак.

● Айб аширишни киши ўзи учун широр қилмоғи кераки, бу улуг кишиларнинг ёқимли хислатлари-дандир.

● Агар икки кишининг орасида хусумат пайдо бўлса, уларни яраштиришга ҳаракат қил ва бу ишда ҳеч қачон инга аяма!

● Агар сезинган қадру мартабангиз ортиб, амалга минсангиз, ўзингиздан кичикларнинг хизматини ерда қўйманг ва барча ишларни адолат юзасидан адо қилинг!

● Барча катта-ю кичикка, хоҳ у дўст бўлсин, хоҳ душман, Шайх Саъдий айтганидек, яхшилик қилинг!

● Байт:
Олтин-қумуш эҳсон қил ҳар яхшию – ёмонга Бири савоб иш бўлса, бири тузоқ зийнган!

● Яхшилик – яхши ном келтирувчи, қарам ва саҳо-ват эса кишини бахтиёр қилувчидир.

● ХИКМАТ. Таажубки, дунёпарастлар бойлик-ни молдан қидирадилар, ваҳоланки, у қаноатдадир. Роҳатни эса, кўндан қидирадилар, аксинча у озда-дир.

● Байт:
Учқур оту янги либосда, Ҳеч фазилат эмасдир ниҳон. Дунёпараст хуш либосликнинг, Юрагида ғамидир уммон.

● Жон роҳатин изласан агар, Қаноатда бўлгандир пинҳон.

● Бир ҳақимдан сўрадилар: «Дўстларингдан қай бири барчадан сенга ёқди ва биродарлик даража-сига етди ва қайси бирига муҳаббатинг қучлироқ-дир?» Ҳақим: «Ай қилсам яширадиган ва узр сўра-сам кечирадигани!» – деб жавоб берди.

● Инсон жасадидеги ақл дарахтга ўхшайди. Да-рахт тоза ва ҳосилли бўлса, ундан самара умид қилиш мумкин. Унга пажмурдалик ва ҳазон етса, ўтин қилиб ёқишдан бошқа нарсага арзимаёди.

● **Ростиғу дўстлики кутса бўлади, Оқил кишилардан, фарзоналардан. Аҳмоқлик бўлади яхшилик кутмоқ, Ақли йўқ, баднамо, девоналардан.**

● **Маҳдум КОМИЛЖОНОВ тайёраган.**

Алишер Навоийнинг ғиноий-лирик шеърятда ёр, (севгили, маҳбуба) билан фахрлини, унинг латофати ва милоҳатини яйраб маҳд этиш, айни чоғда ундан ети-шадиган ногўсаллик, истигнолардан нолниш оҳангла-ри тараннум қилинган газаллар кўплаб учрайди. Шулар-дан бирини таниқли адиб ва драматургимиз Комил Яшин 1987 йил, 14 январь кунини машҳур тожик шоири Мирзо Турсунода хотирасига бағишланган Ўзбекистон Фанлар академиясининг Тил ва адабиёт институтида ўтказилган кенгайтирилган илмий кенгашдан сўнг (бу мажлис гоят мароқли ўтган, унда Бахтиёр Назаров раислик қилган, Комил Яшин, Иззат Султон, Туроб Тула, Жуманиёз Шарипов, Жонибек Кувноқ ва ушбу сатрлар муаллифи дил сўзларини айтган эди-лар) Яшин домла бир неча кишини меҳмонга олиб кетдилар. Суҳбат та-биийки, дўстлар қандай бўлади, дўстликнинг на-шидалари қанақа, адаб аҳлининг дўстлигига оид лаваҳлар, хотиралар юза-сидан кечди. Шунда Яшин домла Навоийнинг:

«Билса кўнгул ҳолатин...»
Бир газал шарҳи

НАВОЙНИ УРГАНАМИЗ

560

Ҳар гадокеким, жаҳонда бир мувофиқ ёри бор, Хизр умрию Сканлар

ҳашматидин ори бор – матлаъли газалини жушиб, гўзал ва ширалор овоз билан ўқиб кетди-лар. Баъзи байтлар мазмунини шарҳ-лаш, баъзи тимсолларни таърифлаш, айрим тафсиллар (деталъ)нинг ноёб-лиги, шоирона адоларнинг назокати хусусида гўзал суҳбат очилди. Ким эса ҳар меҳмон бир газал, ақалли бир байт ўқисин, деган тақлифни қилди. Шеърхонлик бошланди кетди. Жонибек Кувноқ Навоийнинг форсий шеърларидан ўқиди... Суҳбат мавзуси Мирзо Турсунода ижодига, фаоли-ятига кўчди... Бир олам таассурот билан тарқалдик. Мен уйга қайтган, Навоий девоналаридан Яшин домла ҳаммани лол қолдириб ўқиган газал-ларига ҳамоҳанг газаллардан куйида-ги икки матлаъни дафтарамага ёзиб қўйдим:

Кимки олам боғида бир сарви гулрухсори бор, Боғ сайридин фароғи, сарви гулдин ори бор. Кимки анинг бир маласиймо париваш ёри бор, Оламиё бўлса, пари бирла малақдин ори бор.

Бу газаллардаги ошқиннинг муҳаббатдан гурури, завқ-шавақи, муҳаббат ришталарининг турли-туманлиги, улар-нинг гоҳ таранг, гоҳо сустр тортилиши ва шулар билан боғлиқ изтироблар, кечинмалар, интилишлар қаламга олинди.

Навоийнинг расо 14 йил муқаддам кичик бир адабий давра иштирокчиларини ҳайратга солган газалини кўздан кечирилайлик, дилдан ўтказайлик:

Ҳар гадокеким, жаҳонда бир мувофиқ ёри бор, Хизр умрию Сканлар ҳашматидин ори бор. Кимки бир кўнгул севган нахл қаддин бар еди, Оллоҳ, оллоҳ, умридин не бахти бархўрдори бор. Билса кўнгул ҳолатин, шоядки келгай сўргали Улки кўнгул ичра бир бадхўйдин озори бор. Кўзларидин кеча тонг отқунча уйқум йўқтурур, Кеча найлар анда уйқуким, ики бемери бор. Шуълалик юз пора кўнгул хайли мужгонинг аро, Отганин гулдурки, атрофида ҳадсиз хори бор. Истасанг даврон жафосидин қутулмоқ, эй кўнгул, Хонақаҳ таркин қилиб, майхона кўйн сори бор. Ҳеч янглиг топмасанг дайр ичра май олмаққа важ, Раҳи учун бўлсун Навоий хирқаву дастори бор.

Шоир биринчи байтда «талмеҳ» (шеърда тарихий шахслар, асар қаҳрамонлари номларини келтириш) санъ-ати ишлатилган:

– Хизр – пайгамбар, диний ривоятларга кўра, «оби ҳайвон» – тириклик сувини излаб топиб, ундан ичиб, доим тирик юрган. Инсонларга йўлдошлик қилиш билан машҳур бўлган.

– Искандар – Искандар, қадимги Юнон подшоҳлари-дан бири. Шарқда Искандари зулқарнайн лақаби (икки шоҳи Искандар) билан машҳур. Милотдан аввал 356-223 йилларда ҳукмронлик қилган. У ўз даври илмларини пухта эгаллаган, ақлли, олиёҳиммат, мустақкам иродали бўлган. Искандар бадий адабиётда одил шоҳ сифатида маҳд эти-либ, у ҳақда дostonлар яратилган;

– ҳашмат – улуглик, буюк эътибор ва ҳурмат;

– мувофиқ – муносиб, лойиқ.

Жаҳонда бир муносиб ёри бор бўлган ҳар бир гадо Хизрнинг туганмас умри ва Искандарнинг ҳашматидан ор қилади, яъни булар у учун аҳамайтири.

Кимки бир кўнгул севган нахл қаддин бар еди, Оллоҳ, оллоҳ, умридин не бахти бархўрдори бор.

– нахл – хурмо дарахти-нинг ниҳоли, ёш дарахт. Адабиётда ёш ва келишган бўйни, расо қадни анигла-ди.

– бар – мева, ҳосил.

– бархўрдор – баҳра-манд, лойиқ, мамнун, шо-лон, яхши, маъқул.

Кўнгул севган қадди расо ёш дарахт меvasидан баҳраманд бўлган ҳар ким-са, ҳаётида яхшигина бахти бор экан.

Билса кўнгул ҳолатин, шоядки келгай сўргали, Улки кўнгул ичра бир бадхўйдин озори бор.

– шояд – зор, эҳтимол.

– бадхўй – ёмон феълли.

Кўнгул аҳволини билса, балки ҳол сўрашга келармиди. Бу кўнгулда бир ёмон феъллидан еттишган озор бор.

Кўзларидин кеча тонг отқунча уйқум йўқтурур, Кеча найлар анда уйқуким, ики бемери бор.

Унинг кўзларини ўйлаб, тонг отқун-ча уйқим йўқ. Кечалари унда уйқу не қилсин, улар толықдан беморлардир.

Шуълалик юз пора кўнгул хайли мужгонинг аро, Отганин гулдурки, атрофида ҳадсиз хори бор.

– хайл – тўда, лашкарлар гуруҳи.

– ҳадсиз – чексиз, кўп.

Ёниқ юз пора бўлган кўнгул мужгон (киприклар)нинг орасида худди атрофида кўп тиканлари бор олов ранг гул кабилди.

Истасанг даврон жафосидин қутулмоқ, эй кўнгул, Хонақаҳ таркин қилиб, майхона кўйн сори бор.

– хонақаҳ – баланд гумбазли масжид, шайх ва дарवेश-лар ибодат қиладиган жой.

– кўй – йул, кўча, гузар.

Эй кўнгул, даврон жафоларидан қутулишин истасанг, хонақаҳни тарк этиб, майхона томон йўл олгин.

Майхона бу байтда ирфоний таъбирда келган, яъни илоҳий ишқ маскани, комил инсоннинг ботини (ички ола-ми), унинг дили, мурод талаб қилнайдиган жой.

Ҳеч янглиг топмасанг дайр ичра май олмаққа важ, Раҳи учун бўлсун Навоий хирқаву дастори бор.

– раҳи – гарав;

– важ – пул, нақд маблағ, бадал;

– хирқа – дарवेशларнинг махсус либоси, жанда (йир-тиқ-ямоқчи), кўрок тўн;

– дастор – салла.

Дайрда май олиш учун ҳеч пул топа олмасанг, Навоий-нинг гарав учун хирқа ва салласи бор.

Инсонда бир мувофиқ, муносиб ёрининг, дўстнинг бўлишига ҳар қандай баҳаёғлиги буюкликлардан ортиқ-лиги, бундай ёрнинг дўстнинг кўнгул ҳолатини билиш-лиги эса ҳар қандай эҳтирому меҳрибонликлардан афзал эканлиги ҳақидаги бу газалда «кўнгулни билиш» асосий нуқталардан биридир. Кўнгул (дил, қалбни) Ҳақ сирларин-нинг хазинаси дейилади. Ҳақиқат ва маърифат моҳиятини идрок этиладиган жойдир кўнгул. Илмнинг, ҳикматнинг кўзлари шу ерда очилди, дейдилар.

Суйиёма ҒАНИЕВА

«Огоҳлик — муқаддас бурч»

Шайхонтоҳур тумани Й.Охунбобоев номи 45-гимназия мактабда «Йўл харакати ҳафсизлигининг олдини олиш», «Диний оқим ва гивандликка қарши кураш» мавзусига бағишланган илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди.

Тадбирда иштирок этган-лар соғлом авлоднинг вояга етказишдек умумий махса-димиз фақат фарзандлари-миз руҳий ва тиббий соғлом бўлсаларгина амалга ошиши ҳақида гапирдилар. Ёшлар ва ўсмирларни тарбиялаш, ўқидан ташқари вақтларда дам олиш ва иш билан таъ-минлианишни назоратга олиш биринчи гадаги ва-зифамиз бўлмоғи лозимли-ги айтилди.

Шундай вақтлар бўладики, ота-оналар фарзандларига етарлича эътибор бермай қўядилар, улардаги салбий ўзгаришлар (уфёна чеки, спиртли ичимликларни то-тиб кўриш, ҳатто гиванд моддаларга ўргана бошлай-дилар) сезмай қоладилар.

Шоира МУҲАМЕДОВА

Бағрингиз мунча иссик, бувижон!

ХОТИРА УЙҒОНСА ГЎЗАЛДИР

ижрочи бўлган Воҳид Қодиров йиллар да-вомида ана шу театр сахнасини ўз овози, ижро услуби билан безаб келди. Тинимсиз изланди. Унинг бу хусусияти республика телевидениеси ва радиосидаги ижодий жараёнларда ҳам яққол кўзга ташланиб тур-ди.

У ноёб овоз соҳиби эди. Бизга аллақач-онлар синашда бўлиб қолган бу овоз кун-далик ҳаётимизда, болалар театр сахнаси-да, радио тўлқинлари, телевидение экра-нида, дубляж фильмларида қулгошимизга чалиниб қолгудек бўлса, дарҳол вужудимиз қулқоқа айланарди, уни соатлаб тинглаб чар-чамаймиз.

Воҳид Қодиров ижро этган образлар са-вия ва салмоғи билан эътиборимизни ўзи-мизга тортиб келади. Актёр болалар театр-ининг чинчакам конъюри сифатида ҳамма вақт образга жиддий ёндашар, унинг ичи-ташини очиб беришга эришишга интилар-ди. Болаларни алдаб бўлмаслигини, ижро-даги сохтакорлик ёш муҳлисларни санъ-атдан совутиб қўйиши мумкинлигини яхши тушунарди. Унинг сахна санъатига меҳр-му-ҳаббатининг устуворлиги, унинг беқиёс лаёқат ва иштиёқи хоҳирги ёшларимизга ибрат бўлишга арзиғулик.

Бугунги кунда театрда хизмат қилаётган актёрларнинг деярли барчаси Воҳид ака ўғитлари, панд-насихатларидан баҳраманд бўлишган. Бундан мустақо унинг садоқат-ли дўст, ҳар бир ишда ишончли ҳамроҳ сифатида ҳамкасблари, ёру биродарларин-инг чуқур эҳтиромига сазовор эди.

Бугун биз бир муҳлис сифатида сеvim-ли актёримиз Воҳид Қодиров ҳақида хо-тира мавзусида қисқасгина сўз юритдик. Уйлаймизки, бу машҳур санъаткорни яқиндан билган ҳамкасб дўстлари, театр-шунослар унинг ижро услуби, одамий-лиги, камтарлиги ва бағрикенглиги ху-сусида ҳали кўплаб гурунлар қуришади ва қалам тебратишади.

Мақсуд ОРИПОВ

Ёшларнинг сеvimли устози эди

Ҳар бир муҳлиснинг ўз севган санъаткори бўлади. Билмадим, ёшлигимдан театр шайдоси бўлганим учунми ёки ўсмирлик йилларим ёш томошабинлар театри томонидан кўйлағидан янги спектакллари тез-тез кўриб турганим учунми, ҳар қалай бу актёр ҳаёлимда кўпроқ муҳрлини қолган. Воҳид Қодиров билан шахсан таниш бўлмасам-да, унинг театрда ўйнаган роллари орқали яхши биламан. Шунинг учун ҳам у яратган катта-кичик образлар ҳамон кўз олдимдан нари кетмайди. Айниқса «Оппогим» спектакли-даги бош роль ёки бўлмаса «Шум бола» киносидаги Бой ота образи биргина мени эмас, балки минглаб томошабинларнинг аллақачонлар сеvimли персонажларига айланиб кетган.

Холис айтадиган бўлсақ бугун Ўзбекис-тон халқ артисти Воҳид Қодировнинг бу-тун умри давомида яратган сахна асарла-ридаги, телевидение ва радиоспектаклла-рида ўйнаган ролларини бирма-бир санаб ўтиш қийин. Улар орасида турли хиллари ҳам ижобий, ҳам салбий характерлилари мавжуд. Бу образларнинг ҳар бири ўзгача талқин этилиши билан ажралиб туради. Зеро, актёрнинг чинчакам маҳорати у ижро этган ролларнинг бири иккинчидан фар-қланишида, ранг-баранглигида намоён бўлади.

Воҳид Қодиров бутун ҳаётини Респуб-лика Ёш томошабинлар театрига бағишла-ди. Бу қошона унинг учун чинчакам умр мас-канига айланди. Сеvimли театрнинг шуҳ-ратини ошириш йўлида самарали меҳнат қилган. Энг муҳими, унинг учун ролнинг кат-та-кичкилигида фарқ йўқ эди. Комик, дра-матик, фожиавий характердаги бош ва ушқ-роллари маромига етказиб бажарар-ди.

Яна унинг бир сеvimли машғулоти бор эди. Уста санъаткор кино дубляжида кат-нашини, айниқса Евгений Леонов бажар-ган ролларга овоз беришни ёқтирар эди. Ҳаётида ҳам ўхшаш бўлган бу актёрлар бир-бирини турли қиёфалар орқали тўлдириб турिशарди.

Устоз санъаткорнинг содда ва бегубор-

лиги ҳақида ҳамкасблар орасида жуда кўплаб қизиқ-қизиқ ҳаётий воқеалар, ҳан-гомалар юради. Шу ўринда улардан бири-ни келтирсак хато бўлмас. Ўзбекистон халқ артисти Файзулла Аҳмедов шундай хикоя қилади:

– Бир кун машҳур санъаткор Евгений Леонов қатнашган фильмлардан бирини ўзбек тилига ўғираётган эдик. Табиийки ҳар галдидек, Леоновга Воҳид Қодиров овоз бераётган эди. Режиссёримиз танафус эълон қилди. Шунда олдиндан келишиб қўйганимиздек Воҳид ақани ўртага олдик. Кимдир секингина унинг қулгоғига «Леонов-нинг бевақт вафоти ҳақида» шпичинди. «Йўғ-э», деди Воҳид ака, ҳаммамизга бир-бир термулиб. Сўнг мотамсаро туришимиз-ни кўриб бу гапга чиппачин ишонди. Кейин биздан нари кетди. Ўзинча бир нарсаларни гўлдиради. Карасак, иш чатоқ. Ҳазилимиз-нинг таги зил бўладиган. Шунда ҳаммамиз бирдан қулиб юбордик. Уни юпатишга туш-дик.

– Ҳазилларинг қурсин, – деди Воҳид ака, – юрагимни ёрай дедиларинг-а.

Ана ўшанда Воҳид Қодировнинг ҳам сод-далиги, ҳам Леоновга бўлган меҳрини юракдан ҳис этганимиз. Чиндан ҳам у биз-нинг Леоновимиз эди. Негаки бу машҳур актёр қайси фильмда иштирок этмасин, у хонадонимизга Воҳид Қодиров нафаси, ҳис-

Илк муҳаббат

Бирлашган Араб Амирликларида яшовчи 85 ёшли Али ал-Китабий ўзининг кирак биринчи аёлини изламоқда. Аёл қалбини ишғол қилмоқчи бўлган замонавий бу Жан Жуан хозир Бирлашган Араб Амирликларининг табиати жаннатмакон ерида туя боқиб билан шуғулланади.

— У ўзининг дастлабки хотини бообрў қабилаларнинг вакили эканлигини хануз ҳам унутмаган. Қолган хотинлардан 4 таси мисрлик, ҳатто улар орасида ҳинд кизи ҳам бўлган. Улардан баъзилари у билан бир неча ойгина яшаган, холос. Ҳатто баъзилари бир неча кундан сўнг қочиб кетган. Унинг уч аёлидангина бола қолган.

Али ал-Китабийнинг сузи-га қараганда, у шарият қонунларини ҳеч ҳам бузмаган. Бир вақтлар шариятнинг қонунларига амал қилиб 4 хотин билан бирга яшаган. Қолганларини туяга сотиб олиб, никоҳсиз турган.

У ўзининг бир суҳбатда шундай хулосага келганини айтади: «Мен энди ҳеч қачон ўзига биринчи аёлимдай хотин топа олмастимки аниқ. Биринчи аёл барибир биринчи экан».

Энг найнов...

Жаҳондаги энг бўйи узун одам — Мозамбикда яшайдиган Бабрел Эставао Маньяс. Бўйи — 245,7 сантиметр. Бабрелдан бошқа буйлари 244 сантиметрдан ошмаган ҳақонда яна 9 киши бор.

Энг пақана одам Доминикан Республикасида яшайди. Нельсондела Расанинг буйи 72 сантиметрди.

Вазни энг оғир одам — АҚШлик Т.Д. Альберт Жексондир. Унинг оғирлиги 407 килограмм.

Асал оғи

Мексика асал етиштириш бўйича дунёда олдинги ўринлардан бирини эгаллаётди, қолверса, махсулотнинг қарийб бешдан тўрт қисмини чет мамлакатларга чиқаради. Юкатан ярим оролининг жанубидagi кичкинагина вилоят бутун мамлакатда тайёрланадиган асалнинг нақ ярмини етказиб беради.

Нафақат ҳозирги мексикаликларда, балки Юкатан ҳудудида илгари яшаб ўтган халқларда ҳам асал тансиқ озуқа ва экспорт махсулоти ҳисобланган.

Чунончи, майларнинг «Тюек» номли асал худоси бўлган. Ҳатто уларнинг ой календаридagi бешинчи ойнинг номи ҳам «Тюек» эди.

Қискаси, майларда хар йили бир марта асал оғи бўлган.

Баҳонани қаранг

Бразилиянинг Болен шаҳрида яшовчи бир кишини кинотеатрга кириштирмади. Сабаби — у қўлга ўргатилган бўлма илонни белига ўраб олган эди.

Тўғри, Бразилияда кинотеатрга илон олиб киришни ман этувчи бирон қонун йўқ. Лекин кинотеатр хизматчилари бўғма илон хали 16 ёшга тўлмаган, деб баҳона қилишди.

Электрон термометр

Оддий тиббиёт термометри одатда 8-10 дақиқадан кейингина ҳарорат даражасини кўрсатади. Хўш, қандай қилиб тез натижа олиш мумкин?

Олимлар электр тармоғи ва оддий батареядан кувват олиб ишлайдиган «Терция» деган кичкинагина асбоб яратишди. Ундан термометр ўрнида фойдаланиш мумкин.

Модшдек келадиган бу датчик ҳароратни бор-йўғи бир дақиқада (агар оғизга солинса, 15 сонияда) аниқлаб беради. Шуниси қизиқки, бу антика электрон қурилми Москва муҳандиснинг физикаси институтининг талабалари яратишди.

Тўловчилар Қидирбой ТУЛАБОВ, Акбар АЛИЕВ

Ўзбек урф-одатларини ўрганамиз.

ҚАТРА

Аёл матонати

Ярим тун. Белгиланган тўққиз ой тўққиз кун, тўққиз дақиқа ўтиб она бўлиш арафасида турган аёлга фалак дард юборди. Дард (тўлғоқ) аста-секин аёлни ларзага сола бошлади. Аёл, она бўлмоқ йўлида қандай заҳмат бўлсин, энгиб ўтмоқликка, зурриёт қолдирмоқликка аҳд қилган.

Аёл чидам билан, матонат билан дардга бардош бериб тангрига илтижо қилди: Эй танграм, Она бўлиш бахтини насиб эт! Икки жоннинг саломат кўришмоқликни дариф тўтма! Оқ йўл бер. Эй аёл, она деган номни оломқ осони! Минг заҳматлару оғир дардни энгишинг керак, бунга матонат керак, дардлар хайкириб, ён-атрофни

ўпириб кетди. Сўнг дарднинг кучини Осмонга буриб қўйди. Осмон гумбирлаб, чақмоқлар чақди. Аёл ҳамон илтижо айларди. Мени ҳам Она бўлиш бахтига муяссар эт, оқ йўл бер. Фалак оналикни аёлга тақдир айлади. Сен матонат соҳибасан. Сен улуг Зотсан, Сен муқаддасурсан, деб тасаннолар ўқиди. Зулмат, қоронғулик кўтарилганда аёлни Она деган бахтга муяссар қилган чақалоқнинг йиғиси эса дунёни тутди.

Мухтор БЕК

ТИЖОРAT ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«Аския универсал бозори» очик акциядорлик жамияти 2001 йил 23 февраль кунини соат 11.00 да акциядорларнинг умумий мажлисини ўтказди. МАНЗИЛ: Тошкент шаҳри, Усмон Носир кўчаси, 52-а уй.

МАЖЛИС КУН ТАРТИБИ:
 1. «Аския универсал бозори» ОАЖнинг 2000 йил якуни бўйича иш фаолияти юзасидан жамият директорининг ҳисоботи.
 2. Жамиятнинг 2000 йил якуни бўйича молиявий ва ҳўжалик фаолияти юзасидан аудиторлик хулосасини тасдиқлаш.
 3. Жамиятнинг 2000 йил якуни бўйича молиявий ва ҳўжалик фаолияти юзасидан тафтиш комиссиясининг ҳисоботини тасдиқлаш.
 4. Жамиятнинг 2000 йил молиявий-ҳўжалик ҳисоботи бўйича даромадларни тақсимлаш ва дивидендлар миқдори ҳамда уни бериш тартибини тасдиқлаш.
 5. Жамиятнинг 2001 йилга мўлжалланган даромадлар ва харажатлар сметасини тасдиқлаш.
 6. Жамиятнинг 2001 йил фаолияти учун жамият Аудиторини тасдиқлаш.
 7. Жамиятнинг Кузатув Кенгаши таркибига ўзгартириш киришти ҳақида.
 8. Жамиятнинг тафтиш комиссияси таркибига ўзгартириш киришти ҳақида.
 Акциядорларни рўйхатга олиш вақти соат 10.00 да. Мурожаат учун телфон: 55-27-44.

КУЗАТУВ КЕНГАШИ.

«Аския универсал бозори» очик акциядорлик жамиятининг 2000 йил якунлари бўйича бухгалтерия баланси ва молиявий натижалари кўрсаткичлари:

БУХГАЛТЕРИЯ БАЛАНСИ:		
т/р	Кўрсаткичларнинг номи	Кўрсаткичлар (минг сум)
АКТИВ		
1.	Узоқ муддатли активлар	13920,0
2.	Оборот активлари ЖАМИ активлар	24806,8 38726,8
ПАССИВ		
1.	Ўзлик маблағларнинг манбалари	16424,7
2.	Устав фонди	6663,6
3.	Маъжбуриятлар ЖАМИ баланс пассиви бўйича	1563,5 38726,8
МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР ТўҒРИСИДА ҲИСОБОТ		
т/р	Кўрсаткичларнинг номи	Кўрсаткичлар (минг сум)
1.	Махсулот (иш, хизмат) сотишдан тушган тушум	65446,7
2.	Ўқимий ҳўжалик фаолиятининг молиявий натижаси	1563,5
3.	Ҳисобот давридаги соф фойда	36775,7 6357,6

«BESH YOG`OCH UNIVERSAL BOZORI» ОАЖ акциядорлари диққати!

«BESH YOG`OCH UNIVERSAL BOZORI» ОАЖ акциядорларининг навбатдаги умумий мажлис йиғилиши 2001 йилнинг 27 февраль кунини соат 10.00 да қуйдаги манзилда бўлиб ўтади:

Чилонзор тумани, Тўроб Тўла кўчаси, 71-уй. Акциядорлар ёки уларнинг вакиллари шахсини тасдиқловчи ҳужжат ёки ишончнома билан бўлишлари керак.

Кузатув кенгашининг қарорига биноан кун тартибига қуйидаги масалалар тақдир қилинади:
 1. Жамият бошқарувининг 2000 йилги йиллик иш фаолияти ҳақидаги ҳисоботи.
 2. Жамиятнинг даромадлар ва харажатлар сметасининг 2000 йил давомида баҳарлиши ҳақида.
 3. Жамиятнинг 2001 йилга мўлжалланган даромадлар ва харажатлар сметасини тасдиқлаш.
 4. Жамият Аудитори ва Тафтиш комиссияси хулосасини тасдиқлаш.
 2001 йил фаолияти бўйича жамият Аудиторини тасдиқлаш.
 5. Жамиятнинг 2000 йил молиявий-ҳўжалик ҳисоботи якуни бўйича даромадларни тақсимлаш ва дивидендлар миқдори ҳамда уни бериш тартибини тасдиқлаш.
 6. Жамиятнинг жамоа меҳнат шартномасини тасдиқлаш.

«Фарҳод деҳқон бозори» очик акциядорлик жамияти акциядорлари диққати!

«Фарҳод деҳқон бозори» очик акциядорлик жамияти бошқаруви шунини маълум қиладики, 2000 йил 9 августдаги акциядорларнинг умумий мажлис қарори ва Тошкент шаҳар хокимининг 2000 йил 7 декабрдаги 693-сонли қарорига асосан жамият Низом жамгармаси 30000000 сум ва бир донга акциянинг қиймати 1000 сум этиб белгиланди.

Ўз акцияларинингизни янгисига алмаштириш учун жамият бошқарувига мурожаат этишингизни сўраймиз.

«Фарҳод деҳқон бозори» очик акциядорлик жамияти бошқаруви

«Мўштум» журнали жамоаси масъул котиб Олимжон Ҳакимовга онаси **ЛАТОФАТХОН** аянинг вафоти муносабати билан чўқур таъзия изҳор этади.

Ўзбек адиблари — «Оқшом» учун

(Давоми).

Улар ўтган қароқчи оқшомида таралган ёқимли оқшом ҳам шунга мос эди. Гулузор бегим бошини эгганча ниманидир ўйлади, ҳатто хузурда азиз меҳмон ўтирганини ҳам унутгандай бўлди. Сўнг бошини кўтариб дераза оша ташқарига қаради-да, ҳудди ўзига ўзи галпиргандай пастроқ овозда:

— Неки вор, халси чўх гўзалдур, — деди. Кейин юзини қудаси томон буриб, кўшиб қўйди: — Аммо халсидан Ватангина гўзалмишир!

Кейинги жумлада армон зуҳур эди. Бирок, ўз ёнига қоврилиб юрган Манзура бунини «уйингизни соғингангизми?» деган маънода туншуби энгил сесканди.

Тақдир иллари фарзаңдлари туфайли гўё боғлангандай бўлган бу икки аёлнинг соғинчлари, армонлари бир-бирига сира ўхшамас эди. Таъбир жоиз бўлса Ватан соғинчи Гулузор бегимга ота мерос, қон билан қирган, жон билан чиқувчи фазилатдир. Ўзининг эмас, волидаини киндик қони тўқилган Ватан туپроғига қадам қўймай, ҳавосидан нафас олмаб туриб соғиниш қандай бўлишини тасаввуримизга сир-диришимиз, баён этишимиз гўят мушкул. Ватан — яъни ота юртни соғиниш даражаларини белгилamoқда «Мусофир бўлмагунча мусулмон бўлмас», деган ҳикмати ҳисобга олмақ балки жоиздир? Дeyдиларки, булбулни «гар олтун қафас ичра» сақласангиз ҳам сайрамас экан.

Манзурадаги соғинч ҳислари эса бутунлай ўзга. Ватан исмли ўлчовсиз туйғудан ҳоли, демоклик нойриндир. Чўки у соғинаётган оила, ҳовли, яқинлари — Ватанининг зарраларидир.

Яратганининг мўъжизаларига ақл бовар қилмайди: шу каби тоғ, шу каби қор

қўпгина юртларда мавжуд. Гулузор бегим айтаётгандай, бу ернинг қор пар ёстиқдай юмшоқ бошқа ерниги тошдай қаттиқ эмас. Эътиборли жиҳати шундаки, қорни тоғларнинг хар бири ўша юрт эгаси учун суюмлироқ. Шу боис ҳам Манзуранинг бундаги манзара лоп қолдира олмайди. Балки эри, кизи ҳам ёнида бўлса бу чиройни илгаримиди?

Қаҳва ичаётган Гулузор бегим билан таъсиз туолган бўлса-да, мезбоннинг хурмати учун ўзини зўрлаб чой хўшлаётган Манзуранинг боғлаб турувчи бир нарсаси бор: бу қаллардаги ҳисларни юқори макромда баён этолмаслик, бу ҳислар тўқилишида жўш уриб сўбатлашолмаслик ёки бахслаша олмаслик.

Шарҳини айтаётган ҳам, қаҳвахонада ўтиравериш ҳам Манзуранинг зериктирди. Меҳмоннинг ўғиллари билан шахар сайрига қилганидан фойдаланган Гулузор бегим эса қизларига қўйиб чағни ўқди, кўнгли чигилини ёзиб олди. Бир ҳафта — ўн кунга мўлжалланган сабаҳат Манзуранинг кўнглига қараб, ўн кундаёқ ниҳоятга етди.

Швейцариядан кетмай туриб Маҳмуд — Чувриндига кўнглироқ қилиб муаммони ойдинлаштирмоқчи бўлди.

— Маҳмуджон, акангизнинг дардини сиз яхши биласиз, келаман, деб ўзлари келмаптилар, қайтиб кетай десам, унга унамайдилар, сиз бирон нима билсангиз айтинг, — деди.

Чувринди нима десин? Янгиси «акангизнинг дардини сиз яхши биласиз» дейди. Зоҳирий дардини-ку билади, аммо айта олмади. Ботиний дардини эса гумон қўзлари билан кўради. «Акам дард билан ёлғиз ўзлари олишиб, ёлғиз ўзлари мағлуб бўлмоқчилар. Янганнинг кўз ёшлари тўқиб ўтиришларини истамаяптилар», деб таҳмин қилади. Таҳминда озгина ҳол бўлса-да, ҳожасининг асл мақсадини у ҳам аниқ билмайди.

Сўнги онлари яқинлашганини сезган мағрур бургут ўлимни иинда кутиб олмай осмонга парвоз қилиб сўнг ўзини қоя тошларига ураб экан. Чувринди ҳожасини ана шу бургут мисолида кўрарди. Унга фақат бир нарсаси: сўнги парвознинг қачон ва қандай бўлиши номаълум эди. Чувринди буларни ҳам айта олмади. Шунинг учун:

— Акам тайёрланиптилар. Бу ерда зарур ишлар чиқиб қолди. Акамдан аввал Зайнаб борсалар керак. Бир-икки кундан кейин руҳсат тегадиган бўлиб турибди, — деб қўя қолди.

Бу мужалл жавоб Манзуранинг қаноатлангичман Олимпонига қайтган куннинг эртасига уйига кўнглироқ қилди. «Адаси, сиз кейинроқ келарсиз», деган тақдир ҳамда қайтмоқчи ахдини маълум қилиб қўйиш ниятида эди. Болондадаги йиғиннинг «Бек акам жанозага кетганлар» дейиш юрагидagi хавотир ўқинини ўт олдириди.

— Кимнинг жанозаси? — деб сўради овози титраб.

Йигит «бу шумхабарни айтиш мумкинми ё йўқми?» деган мулоҳазада сукут сақлади. Аслида у «Бек акам йўридилар-да» деб гапни қисқа қилмоғи жоиз эди. Хаёли кутилмаган фожиа билан банд бўлгани учун беҳтйёр равишда «жанозага кетганлар» деб юборган эди.

— Кимнинг жанозаси? — деб қайта сўради Манзура.

— Маҳмуд акамники, — деди йигит бироз довдираган ҳолда.

— Қайси Маҳмуд? — Манзура «қайси Маҳмуд» эканини аниқлашга бўлса-да, «ишқилиб мен танимайдиган бошқа одам бўлсин», деган илинжида қайта сўради. Йиғитнинг на-вбатдаги сукути бу илинжга қувват бергандай бўлиб, сўнг эса гипна бўлиб қўя қолди: Чувриндиннинг фожияси ҳақидаги шумхабар хушини олди.

Манзура гўшақни жойига қўйган «кўнглининг хижиллиги бекорга эмас экан», деб ўйлади. Туғилган укасидай бўлиб қолган одамнинг фожияси дастлаб уни гангитган бўлса, сўнг ўзи яшаётган оламда ҳалоқатлар тасодифий бўлмастлигини билгани учун ҳам хавотир ўтида қоврила бошлади. Эрининг сафарини пайсалга солиши, Маҳмуд-Чувриндиннинг икки кун аввалги мужалроқ жавоби, ниҳоят фожиа ҳақидаги хабар юрагининг бир чеккасини жижиллатиб турган хавотир чўнгига мейдек сепилиб аланга олдиранди, энди бу ўтни ўчириш мумкин эмас эди. Мана шу ташвиш гулхани ундаги мутелик чегарасини бузди. Манзуранинг беором қалби уни камдан кам ҳолларда юз берувчи инқилобга даъват этди. Фақат қудаларини эмас, ўғилларини ҳам ажаблантирган ҳолда сафарни яқун топганини маълум қилди. «Меҳмоннинг иззати уч кун эди, тўй баҳонасида шунча қолиб кетдим, қизларимни дарров бағрингиздан юлиб олгим келмади», деб лутф қилмоқчи бўлди-ю, аммо лабларидagi энгил титроқ, қўзларидagi паршонлиқ кўнгли нотинчлигини аён қилиб қўйди.

Манзуранинг шу кунга қадар қайтишга шайилмаётгани қудаларга малол келмаётган бўлса-да, «у томонлар тинчликмикин, ишқилиб?» деган хавотирлари мавжуд эди. Қудаларининг қайтмоқчи ҳақидаги аҳди бу хавотирни нари сургани билан рўпараларига айрилиқ балосини кўндаланг қилиб қўйди. «Бунча шошма-сангиз, ҳали сизга тўйганимиз йўқ», деган сохтароқ лутф қудани ахиддан қайтара олмаса ҳам айтилди.

Юртин соғинган юраклар қалбларининг икки парчасини юлиб олиб юртга узатишди. О, бу бахтга ташна юраклар рўпарада бало булулларининг аямлашга шай

турганини билишсами эди... Инқилобга жазм этган муштипир ўз қарорини билан қайғу-аламлар кўчасига бурилганини билсами эди...

Бир кун олдин Асадбек галати туш қўрган эди.

Бунини туш дейиш ҳам қўйин. Машинада келлатуриб бир дақиқанинг нари-берисида мизгиди. Радиода айтилаётган гапларни эшитиб турди, демак, ухлади, дейиш мумкин бўлмаганидек, туш қўрди, демоклик ҳам ўринсиз. Балки хаёлига чақмоқ каби урилган беҳўш манзара унга тушдай туюлгандай. Манзура уйда бўлганида бориб айтарди, бу йўйиб бир маъно чиқарарди... Асадбек ўзинча маъно қўйиб қўрди-ю, «бунақа беъмаъни тушда маъно нима қилсин» деган тўхтамага келди. Унинг фикри тўғри: алоқ-чалоқ, маънисиз тушлар кўп қўрилади, аммо бунақаси ўчрамайди.

Нима эмиш, қафанга ўраб-чирмалган Асадбек тобутда ётганимиш. Тобут ҳам қўзик, атрофига оқ мато ўралган эмас, шағал ташийдиган замбилга ўхшаш, ўлигининг ҳам кўнглини айлантирадиган бир бало эмиш. Одам оз эмиш. Қафланган Асадбек «Уйнаб-қулиб юриб минглаб ошна-оғайни орттирибман-у тобутимни кўтарадиган йиғирматга дўст топа олмабман-да», деб ўйлаб хўрлиги келибди. Тирик одам хўрланса чораси осон: бировни уриб-сўқар ёки йиғлаб олар. Қафланган бечора нима қилсин? Асадбек ок сургга эмас, алам матосига ўралганча ётаверганимиш. Бу ҳам майли, чидай оладиган манзара. Тобут олдидаги манзара жиннингинг ҳам эсини тескари қилиб юбориши мумкин.

Нима эмиш: жиркан тобут олдида қўш сурнай, қўш ноғора, қўш қарнайи қўш чилдира! Бака-бакабум авжида. Олдинда эса тўн қийиб, белни боғлаган Кесақполвон ер тепини ўйнаб боряпти. «Хой аҳмоқ, — дермиш қафаланган Асадбек, — бел боғлаган одам ҳам тобут олдида ўйнайдики?» Бу саволни эшитган Кесақполвон қар-қар отиб қулармиш. «Тўй бўлганидан сўнг ўйнайдики» дермиш. «Тўй? — деб ажабланирмиш қафаланган Асадбек, — кимга тўй, кимга аза?» «Бизга тўй, — дермиш Кесақполвон, — сенга эса аза...» Кейин мазорга олиб боришди. Мазорини ё шахар ахлатхонасини — ақратиш қийин бўлган бир жой. Агар шу жойни ўлика кўрсатиб «сўнги мақонингизни кўриб қўй» дейилса, ўрнидан туриб қочиб қолиши аниқ. Лекин қафана чирмалган Асадбек чорасиз эмиш, қоча олмасмиш. Лаҳадга қўйилиб, тупроқ тортила бошлаганида қориннинг тиловати эшитилмайди, биласк, яна ўша қўш сурнай, қўш ноғора авжида чиқади. Ҳамма ўйнайди-қувнади. «Ўлик қўшмишга ҳам қасам ичиривордиларинг...» деб гўжинармиш лаҳаддаги Асадбек. Кейин қараса лаҳаддаги бошқа одаммиш, ўзи қабр тепасида турганмиш. Лаҳаднинг оғзи очикмиш, пастда юзи очилиб, қилбага мойил қилиб қўйилган одамга «Ким экан?» деб қарармиш-у аммо танимасмиш...

Қўрганлари мана шулар. Даҳшат деса даҳшат эмас, фикрлашга, маъни кидиришга ҳам арзимайдиган тайинсиз бир манзара... Ўша онда шу фикрда эди.

Аммо эртасига, Чувриндиннинг ўлимини эшитган, беъмаъни саналган шу тушун яна ёдга олди. Юзи очилиб, қилбага мойил қаратиб қўйилган майитни эслади. Тобут олдида, сўнг қабр атрофида ўйнаётган Кесақполвон кўз олдида гавдаланди. «Бизга тўй, сенга аза» деган гап қулоғи остида жаранглади.

Чувриндиннинг уйига келиб қутилмаган фожиядан гангиб қолган ўғлини бағрига босганида, ўз фарзандидай суюмли бу йигитчанинг хўнграб айтган гаплари кечаги туш зиндонининг қулфига қалит бўлиб тушди гўё. «Кечасини қақиртирган экансиз, келганларида қай-фалери бор эди, машинани мен ҳайдади қолмай десам, қўнмадилар... Ажал қақирган экан...»

(Давоми бор).

Бош муҳаррир Акмал АҚРОМОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 133-29-70; эълонлар: 133-28-95, 132-11-39. факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи — 209

Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. Қоғоз бичими А-2

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтамати»га — 133-74-05 телефонига мурожаат қилиш мумкин.

Газета Ўзбекистон Давлат матбуот қўмитасида 10-рақами билан рўйхатга олинган

«Шарқ» нашриёт-матбос акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.